

Bioanalytiker har været i Ukraine for at aflevere brugt hospitalsudstyr fra Danmark. Det blev en rejse, som satte sig spor.

Marianne Kristiansen har nu fået en mission

”Så nedslidt, at det er til at græde over”

TEKST BIOANALYTIKER
MARIANNE KRISTIANSEN
KLINISK BIOKEMISK
AFDELING, NYKØBING
FALSTER SYGGEHUS

Efter at jeg er kommet hjem fra Ukraine, har jeg fået en mission. Jeg vil gøre alt, hvad jeg kan, for at skaffe hospitalet uden for Kiev i Ukraine en centrifuge. Og allerhelst to. Jeg vil også gerne være med til at lave en systematisk indsamling af laboratorie- og hospitalsudstyr i det hele taget. De mangler virkelig så meget, og alt er trist og nedslidt.

I **EN UGE I OKTOBER** var jeg i Ukraine i min egenskab af leder i Beredskabsforbundet, som samarbejder med organisationen Global Medical Aid, der indsamler og sender hospitalsudstyr til lande, der har brug for det. Jeg var også med til at pakke udstyret i Danmark, som vi sendte af sted med fire lastbiler med kurs mod Kiev. Mit besøg blev en utrolig, men også meget skræmmende oplevelse.

Bar flere tons med de bare hænder

Henrik Mau og jeg ankom **SØNDAG** som repræsentanter for Beredskabsforbundet. **MANDAG** startede med en udflugt på egen hånd i hotellets nærområde. Temperaturen lå omkring de 23 grader og høj sol, og jeg brugte fire timer til bare at gå rundt og kigge. Kiev er en utrolig smuk by de

steder, hvor den er blevet restaureret, og byen har en både fascinerende og forfærdelig historie. Så sent som i 2013 var der revolution, hvor 10.000-12.000 mennesker blev dræbt i selve Kievs bymidte. Og spørgsmålet er, om der bliver ved med at være fredeligt i Ukraine, eller om der inden længe bryder nye uroligheder ud.

Omkring klokken 17 blev jeg ringet op. Lastbil nr. 3 var nu losset og tolderne i gang med at gennemgå indholdet. Lastbil 1 og 2 var allerede sat på lager, inden jeg ankom til Ukraine. Jeg blev hentet ud til lageret, så jeg kunne være med til at slæbe, og der fik jeg min første overraskelse. Lageret var en gammel faldefærdig bygning, og størstedelen af vores udstyr skulle op på 1. sal. Bortset fra sengene og skrivebordene, som blev i stueetagen, fordi de hurtigt skal ud til hospitalerne. Underlaget i gården var så ujævnt, at det var umuligt at køre med sengene eller noget andet for den sags skyld. Alt skulle bæres! Også de 39 hospitalssenge, hvoraf de 13 var store psykiatrisenge med en vægt på ca. 250 kg. Vi fik hjælp af to ansatte på hospitalet, som vi senere på ugen skulle besøge, og nogle unge mænd fra et nærlig-

Apoteket på hospitalet, her købes medicin, som skal bruges under og efter indlæggelsen.

Kiosk på hospitalet. Hvis lægen skal bruge et instrument, skal patienten først købe det (fotograf Henrik Mau, billede fra 2015).

Lastbilen er netop losset ved GMA-lageret.

GMA-lageret i Kiev på 1. sal af bygningen taget om aftenen.

Diagnostisk bygning, laboratoriet ligger på 3. sal i 2 små lokaler.

gende militærakademi og fra kirkelige organisationer, så i alt var vi ni personer. Alligevel var vi først færdige med at få alt under tag klokken 2.00 om natten.

Bureaukrati og emsige toldere

TIRSDAG gik turen først til Ukraines sundhedsministerium for at aflevere ansøgning om modtagelse af humanitær donation. Alt, hvad der ikke stod på toldlisterne, skulle nemlig i karantæne, indtil det var godkendt som humanitær donation. En godkendelse, som godt kan tage sin tid.

Endnu mere ville havne i karantæne, når lastbil nr. 4 den dag skulle losses. På toldlisterne, som var udfyldt hjemmefra, stod fx sygeplejeudstyr eller laboratorieudstyr, men tolderne ville have udspecificeret alt. Var sprøjter, kanyler, voksenbleer, dropsæt mv. nu til sygepleje eller laboratorium?

Af sted til lageret igen, hvor lastbil nr. 4 netop var ankommet. Denne lastbil var

ikke helt fyldt, og det var primært sygepleje-/lab.-udstyr og lidt møbler, kørestole, badestole, brugte uniformer mv., så det gik forholdsvis hurtigt at få tømt bilen. Men igen skulle tolderen gennemgå ALT, inden vi kunne bære det ind på lageret. Inden tolderen kom, havde vi selv sorteret en del fra til karantænelageret, men ved tolderens mellemkomst voksede bunken. Min opgave var at forklare, hvad det donerede udstyr skulle bruges til. Og lige så snart tolderen havde nikked til, at nogle af tingene var frigivet, ja, så gjaldt det bare om at få det ind på lageret. Regnskyerne trak sammen på himmelen, og den dag var vi kun 6 til at slæbe. Stort set alt skulle på 1. sal, og jeg fik opgaven med at grovsortere kasserne med sygepleje-/lab.-/lægeudstyr, da det er noget af det, som hentes efter få dage. I lastbil nr. 4 var der rigtig mange forskellige forbindinger, handsker, mundbind og pakninger til forskellige operationer.

21.15 åbnede himmelen sine sluser. Hel-

digvis manglede vi kun alle de brugte uniformer, så vi kastede os alle over den store bunke, og 10 min. senere var vi færdige.

Herefter ud i byen for at finde noget at spise inden sengetid.

Møde et totalt nedslidt hospital

ONSDAG blev en trist dag. I mere end en forstand. Efteråret kom, og regnen silede ned, og vores tur til et hospital i omegnen af Kiev startede sent, da vores ukrainske kontaktperson, en revisor, først skulle passe sit arbejde. Efter en times transport modtog hospitalsdirektøren os klokken 15.00 ved den diagnostiske bygning. En stor bygning, som allerede på afstand syntede lidt slidt. Direktøren fortalte, at hun i 3 år havde forsøgt at få repareret trappen til bygningen, hvilket i den grad var nødvendigt. Trappen var nærmest ikke til at gå på, og gelænderet sad ikke fast. Indgangsdøren sluttede ikke tæt, og lige indenfor var der et kæmpe hul i gulvet. »

FAKTA

Global Medical Aid

Foreningen Global Medical Aid, GMA, indsamler brugbart medicin og funktionsdygtigt udstyr til fordel for fattige lande. GMA har doneret til Afghanistan, Albanien, Benin, Burkina Faso, Burundi, Cambodia, Makedonien, Nepal, Senegal, Somaliland, Sri Lanka, Tanzania og Ukraine i samarbejde med de pågældende landes sundhedsministerier og/eller internationale organisationer. GMA bliver støttet af Danida, som betaler fragten til de enkelte lande

Operationsstue, 2015, fotograf Henrik Mau.

Venterum på hospital, 2015, fotograf Henrik Mau.

Sengestue på hospital, 2015, fotograf Henrik Mau.

Også vægge og lofter var hullede, og gulvet var langt fra jævnt. Lugten var meget kemisk. Alt så meget trøstesløst og sørgeligt ud.

Op med elevatoren til 3. sal, hvor laboratorielederen ventede os, men da vi desværre ankom så sent, var alle andre gået hjem. I Biokemisk Laboratorium er der ansat 20 ufaglærte personer og 2 læger, som arbejder i 2 små lokaler, der var i lige så dårlig stand som det øvrige, vi havde set. Et mikroskop, 2 små centrifuger og 2 mindre apparater var alt, hvad der fandtes af udstyr. Jeg havde mange spørgsmål, men vores kontaktperson, revisoren, kunne ikke oversætte, da hun ikke kendte vores fagsprog.

Vi kørte videre til en af behandlingsbygningerne for at se nogle af de ting, som tidligere er blevet doneret, heriblandt et operationsleje. Alt er trist og slidt ned i en grad, vi slet ikke kan forestille os i Danmark. Hospitalet består af en masse mindre bygninger på et meget stort område. Om sommeren er der 380 sengepladser. I Ukraines kolde vintre 100 færre.

Vi så også deres akutlaboratorium. En centrifuge, et mindre apparat til elektrolytter og et fotometer var, hvad der var, og så ellers stangpipetter, nogle med sugelbølge, og ved siden af lå sugeslangerne. Akutlaboratoriet blev betjent af en ansat fra laboratoriet.

I en stue på størrelse med en enestue i Danmark lå 3 patienter. En lille operationsstue med to lejer, men kun én operationslampe. Autoclaverne var fra starten af 1950'erne. Undersøgelseslejer som var mere eller mindre rulleborde med en tynd skumgummimadrass. Og så fik jeg endda at vide, at dette hospital var af middelstandard!

Personalet var dog utroligt taknemmelige. De takkede os i et væk for alt, hvad de tidligere havde modtaget, og viste os gerne, at tingene var taget i brug.

Syge og handicappede gemmes væk

En ting, jeg tidligere havde bidt mærke i i selve Kiev, var, at jeg ingen så med handicap eller for den sags skyld brækkede arme eller ben i bybilledet. På hospitalet

fik jeg en overraskelse, da vi kom op ad trappen i behandlingsbygningen. Her sad en kvinde i en kørestol, som hurtigt blev skubbet ind i et rum af hospitalsdirektøren, så jeg ikke "så" hende. At være syg synes at være tabubelagt. Der er ikke prestige i at være syg eller for den sags skyld i at arbejde med syge. Jeg var i chok. Kun 1.400 km fra lille dejlige Danmark er forholdene på hospitalerne så sørgelige, nedslidte og fattige, og det mest frygtelige er, at hvis der igen bliver krig i området, ja, så ligger dette hospital i krigszonen.

Skolesystemet er 50 år bagud

På turen tilbage til Kiev var jeg meget stille, der var mange indtryk, som skulle fordøjes.

Vi skulle hente Solja på 7 år, vores kontaktpersons datter, i skolen på vejen hjem. Solja går i en nystartet privatskole, som forældrene har valgt, fordi skolevæsenet i Ukraine er som i Danmark for 50 år siden – mindst. Alt er udenadslære, og børnene undervises ikke i sprog. Foræl-

Laboratorieudstyr i akutlaboratoriet, diverse pipetter, på venstre side står et lille fotometer, og uden for billedet til højre ligger sugeslanger. "Forskrifter" ligger under glaspladen.

Mikroskop, de har tre i alt.

Udstyr til farvning af præparater.

drene ønsker, at Solja skal lære fremmedsprog og blive mere kreativ, end den almindelige skole i Ukraine giver rum til. Skolen ligger i noget, der minder om en dansk kolonihave, både indvendigt og udvendigt, og langt uden for Kievs bymidte. Sammenholdt med de mange triste oplevelser var det spændende også at se den side af samfundet.

På vej hjem gik turen til en lokal ukrainsk restaurant. Med udelukkende ukrainske specialiteter inkl. hjemmebrygget vodka. Hvilket nok var det, som smagte bedst, for krydderier er ikke noget, de bruger meget af i deres mad.

Revolutionen trækker spor

TORS DAG kom en historieprofessor fra et ukrainsk universitet og viste os rundt i Kiev. Hun fortalte om både den gamle historie, fra før Ukraine blev invaderet af Rusland, og historien efter revolutionen for få år siden. Turen var planlagt til 3 timer, men tog 4½ og var en fantastisk afslutning på min tur. Vi kørte i både bus, skinnebus, taxa og metroen, som menes

at være verdens dybest liggende. Vi besøgte flere af de vigtige steder i Kievs historie.

Professoren fortalte blandt andet, hvordan demonstranterne under revolutionen i 2013 overnattede på Maidan-pladsen. På bygningerne rundt om pladsen lå snigskytter imidlertid på lur, så mange blev skudt og dræbt der. Ved siden af pladsen lå en bygning, som under revolutionen brød i brand. Branden startede på taget, og alligevel brændte hele bygningen ned. Hvis man ved bare lidt om, hvordan en brand breder sig, kan dette ikke lade sig gøre, medmindre branden har fået noget "hjælp". Ingen ved, hvor mange mennesker der indebrændte i den bygning.

FREDAG gik turen alene hjem til Danmark, træt på en måde, der er svær at beskrive. Fyldt af indtryk og fast besluttet på at skaffe dem en centrifuge mere. Allerhelst to. ▣

Vil du hjælpe?

Hospitalerne i Ukraine mangler ALT udstyr, også laboratorieudstyr. Hvis nogen har pipetter + spidser, mikroskoper, centrifuger, kanyler, glas, prøvetagningsstole eller andet forholdsvis lavteknisk udstyr, der skal skiftes ud eller står på et lager et eller andet sted i landet, så kontakt mig endelig. Der er brug for materiel fra alle specialer, og jeg skal nok sørge for, at tingene bliver hentet og bragt til et Global Medical Aid-lager (GMA) i DK, Uanset hvor i landet udstyret befinder sig. Grunden til, at det skal være forholdsvis lavteknisk udstyr, er, at ukrainerne ikke har mulighed for service mv.

I november sender GMA endnu en lastbil af sted til Ukraine. Denne gang hovedsageligt faktioneringsudstyr og tappelejer.

KONTAKT

Marianne Kristiansen
Bioanalytiker på Klinisk
Biokemisk Afdeling i
Nykøbing F

maubkr@yahoo.com eller
makri@regionsjaelland.dk

Tlf. 28 76 50 81

Smuk udsigt i Kiev.

Parlamentet i Kiev.

